

Evalueringsrapport vedr. Projekt "På Banen – Fællesskab og fodfæste i fritidslivet"

Socialministeriet har bevilget Varde Kommune midler til udbredelse af erfaringer med forsøg med fritidspas. Udvalget for Børn og Undervisning blev orienteret herom den 23. maj 2011.

Det overordnede formål med puljen var at etablere ordninger for udsatte børn og unge, som omfattede både fritidsvejledning og økonomisk støtte, med henblik på deltagelse i almindelige fritidsaktiviteter sammen med andre børn og unge. Dette på baggrund af en viden om, at deltagelse i almindelige fritidsaktiviteter sammen med andre børn, kan medvirke til at nedbryde den negative sociale arv for udsatte børn og unge, bidrage til at de får nye sociale relationer, og på længere sigt en øget livskvalitet.

Projektperioden er 3 år og afsluttes i foråret 2014.

I Varde Kommune har fritidspasprojektet "På Banen" haft til formål at udvikle metoder, der sigter mod at overskride barrierer mellem udsatte børn/unge og foreningslivet. Det var et fokusområde at søge svar på, hvordan man kan inkludere disse børn og unge i foreningslivet og hvordan man kan engagere de frivillige foreninger i et konstruktivt samarbejde omkring målgruppernes fritidsliv.

Projektet var organiseret som 1 projekt med 2 sammenhængende delprojekter.

Bekymringsbørn: En forebyggende indsats, der går under Servicelovens § 11, stk. 3. Børn/unge i alderen 6-12 år. Forældre/skole eller andre aktører har fundet, at barnets/den unges situation giver anledning til bekymring og det vurderes, at en fritidsaktivitet kan have en positiv indvirkning. Målgruppen har sociale, personlige og/eller adfærdsmæssige vanskeligheder, der gør det vanskeligt at fungere i det frivillige foreningsliv og kan have familie, der ikke har økonomiske eller sociale ressourcer til at støtte op om et aktivt fritidsliv. Til opsporing af målgruppen, anvendes den arbejdsgang der allerede er etableret omkring kommunens skolesocialrådgivere, modtagerfunktion og ungekonsulent.

Stærkt udsatte børn og unge: En indsats for børn og unge der typisk er mellem 13-18 år, med det formål at undgå yderligere marginalisering. Målgruppen defineres ved, at der er igangsat foranstaltninger efter Servicelovens § 52 og at barnet/den unge vurderes at have gavn af en fritidsaktivitet, men grundet sociale, personlige, adfærdsmæssige og/eller økonomiske vanskeligheder, er det vanskeligt for dem at opstarte og opretholde deltagelse. Målgruppen er ofte ekskluderet fra omkringværende fællesskaber og et lavt selvværd og manglende sociale kompetencer kan gøre det vanskeligt for dem at deltage på lige fod med andre børn/unge. Endvidere kan forældrene mangle økonomiske og/eller sociale ressourcer til at støtte op. Til opsporing af målgruppen, anvendes den arbejdsgang der allerede er etableret omkring kommunens støttekontaktpersoner og familiekonsulenter.

Beskrivelse af evalueringen

Der foreligger en devaluering fra 2013 (se bilag) og denne slutevaluering er foretaget i foråret 2014. Slutevalueringen er baseret på fokusgruppeinterviews med socialrådgivere, støttekontaktpersoner, familiekonsulenter, ungekonsulent, skole/dagtilbudsrådgivere og fritidsvejleder. Interviews med børn og unge fra projektet, samtaler med forældre, interviews med foreninger. Opgørelse af projektets økonomi. Evalueringen er foretaget i samarbejde med konsulent fra Børn og Unge.

Aktiviteter og deltagere

I projektets opstart var der fokus på oplevelsesorienterede kultur- og naturaktiviteter. Dette er blevet justeret, med udgangspunkt i målgruppernes egne ønsker til aktiviteter, der i højere grad har henvendt sig mod de mere traditionelle foreningsaktiviteter, som fodbold, gymnastik m.m.

I løbet af projektperioden har i alt 155 børn og unge fået vejledning samt kontingentstøtte, til at komme i gang med en fritidsaktivitet. Dermed er målsætningen vedr. antallet af udstedte fritidspas opnået.

	Forventede antal børn/unge	Faktiske antal børn/unge
Projektår 1	50	43
Projektår 2	70	79
Projektår 3	100	114

Det har i løbet af projektperioden vist sig hensigtsmæssigt, at forlænge kontingentstøtten i flere sæsoner for en gruppe af børn og unge. Dette for at sikre en mere tæt tilknytning til foreningslivet.

Geografisk fordelte brugerne sig jævnt over hele Kommunen, dog med en overvægt af børn og unge der benytter sig af aktiviteter i Varde by. Der var en jævn fordeling i forhold til køn, med 82 drenge og 73 piger. I alt 32 brugere har været af en anden etnisk oprindelse.

I forhold til den aldersmæssige fordeling, ses der en klar overvægt af de 6-12 årige, denne gruppe udgør ca. 70 % af de udstedte fritidspas.

I løbet af projektet er årsagerne til frafald løbende undersøgt.

Projektets børn og unge er frafaldet aktiviteter af følgende årsager:

- valg af den forkerte aktivitet
- ophør af kontingentstøtte
- sæsonafslutning
- den faste kontaktperson ikke længere følger den unge i aktiviteten

Det var et succeskriterie i projektet, at opnå en stigende forældreinvolvering i løbet af det enkelte barns deltagelse i en fritidsaktivitet. Gennem samtaler med familierne afklares barnets behov og der laves aftaler om indkøb af udstyr, kørsel til træning, opmuntring og støtte til fritidsaktiviteten. Der er udarbejdet en spørgeguide til dialogen med forældrene som har været i anvendelse i projektperioden.

Det er de professionelle erfaringer, at tilbuddet om Fritidspas modtages positivt af forældrene. Det fremhæves at spørgeskemaet var forvirrende og ikke altid så brugbart, men at ideen med en spørgeguide som udgangspunkt for samtalen er god. Yderligere har det i arbejdet med forældrene, givet anledning til at snakke om vigtigheden af et aktivt fritidsliv og forældrenes rolle i at støtte deres børn heri.

Organisering

Projektet ejes og ledes af Børn Unge og Familie (BUF). Der ydes bistand til metodeudvikling fra konsulent i Børn og Unge.

Samlingspunktet for de 2 projekter var en *koordinerende fritidsvejleder*, der samtidig fungerede som projektleder. Fritidsvejlederopgaven blev varetaget af ungekonsulenten i BUF der har et indgående kendskab til målgrupperne. Fritidsvejlederen har haft kontakt til foreningerne og de øvrige professionelle aktører i projektet og bevilgede kontingentstøtte og støtte til indkøb af udstyr. Projektets metodeudvikling er sket på tværs af Børn og Unge, Kultur og Fritid, skoler og foreninger.

Det har været en styrke i projektet, at det byggede oven på en allerede implementeret indsats. Støttekontaktpersoner, familiekonsulenter, skolesocialrådgivere og socialrådgivere er i løbet af projektperioden blevet en større del af den opsporende indsats og har ofte været vurderingen af det enkelte barn/unges støttebehov. Dette har understøttet den helhedsorienterede indsats omkring barnet/den unge, hvor fritidspas blev en del af en sammenhængende indsats.

Samarbejde med foreningerne:

I projektet har det været forsøgt at etablere et netværk af foreninger. Der er arbejdet på at give foreningerne positive erfaringer med målgrupperne og tilbyde dem viden om, hvordan de kan møde målgruppernes behov. Dette er forsøgt opnået igennem div. temaaftener med eksterne oplægsholdere og efterfølgende debat. Temaaftenerne har været meldt bredt ud til foreningerne i Varde Kommune, i samarbejde med Kultur og Fritid. Ligeledes har der været afholdt en lokal temaaften i Ølgod, for foreninger i Ølgod området.

Erfaringerne har vist, at det er vanskeligt at samle et større antal foreninger bredt i kommunen. Når initiativer tilbydes mere lokalt, viste det sig at deltagelsen var større. Det lokale initiativ var understøttet af lokale interessenters aktive deltagelse i kontakten til foreningerne, blandt andet i form af personlige henvendelser og brevkontakt med invitation til arrangementet.

Generelt er der gjort den erfaring i samarbejdet med foreningerne, at den personlige kontakt er meget vigtig, og at det er væsentligt at den enkelte forening har kendskab til en fast kontaktperson i kommunen. Ligeledes giver foreningerne udtryk for et ønske om, at det er muligt for den enkelte forening at søge om fritidspas til et barn/ung, da dette vil forenkle processen for foreningen.

Foreningerne udtrykker tilfredshed med muligheden for kontingentsupport, da de oplever at en manglende kontingentbetaling for børn og unge er en stigende problematik. Foreningerne er som udgangspunkt interesseret i at samarbejde omkring målgrupperne, men kan se vanskeligheder i at løfte opgaven, da de er pressede såvel økonomisk som på lederfronten. Foreninger lægger vægt på vigtigheden af en tilgængelig kontaktperson, som kan være med til at formidle hvilke forventninger der er til barn og forældre i forbindelse med en foreningsaktivitet, såsom fremmøde, forældreopbakning, udstyr m.m.

Bekymringsbørn

Ungekonsulenter og skole/dagtilbudsrådgivere har generelt oplevet Fritidspas som et godt og smidigt redskab i arbejdet med at få målgruppen ud i fritidsaktiviteter. Specielt er erfaringen, at det virker godt med den hurtige ”fra dag til dag” behandling, så børnene/de unge hurtigt kunne få klar besked og komme i gang med aktiviteter. Muligheden for fritidspas er modtaget positivt af såvel børn/unge som deres forældre.

Der peges særskilt på, at Fritidspas har været meget brugbart ift. kommunens modtageklasser, som en ekstra mulighed for at integrere eleverne.

I fokusgruppeinterviewene drøftes det, hvad der skal ske for det enkelte barn, når Fritidspasset udløber. Nogle af de professionelle oplever en personlig barriere, ved at igangsætte aktivitet for et barn/ung, hvis de har en formodning om, at fritidspasset ikke vil kunne forlænges og forældrene på sigt ikke vil kunne løfte udgiften. Andre professionelle oplever at ét godt år i en foreningsaktivitet kan have en positiv effekt og at et enkelt års aktivitet under alle omstændigheder er bedre end et år uden aktivitet.

Skole/dagtilbudsrådgivere og fritidsvejleder oplever, at det kræver megen opfølgning, at fastholde skoler og foreningers opmærksomhed på muligheden for fritidspas. Der er gjort den erfaring, at det er vigtigt at skolerne er velinformerede om mulighederne for fritidspas, samt hvor de skal henvende sig i forhold til konkrete børn og unge. Ligeledes er det tydeligt, at skoledagtilbudsrådgiverens rolle har stor betydning. De skole/dagtilbudsrådgivere der har arbejdet meget opsøgende ifht. Fritidspasset har udstedt flere fritidspas, end de skole/dagtilbudsrådgivere der har arbejdet mere visterende og afventet konkrete henvendelser fra lærere/pædagoger.

De adspurgte børn/unge i målgruppen af ”bekymringsbørn”, giver udtryk for stor tilfredshed med muligheden for fritidspas. De fortæller, at det har givet dem mulighed for at komme igang uden at skulle bekymre sig om betalingen. De giver udtryk for, at aktiviteten i høj grad er valgt ud fra hvad deres kammerater var i gang med – det er nemt at starte når man kan følges med sine kammerater. De fortæller, at det har været godt med noget at lave om aftenen og at det har været rart at have fællesskab med kammeraterne. De giver udtryk for, gerne at ville fortsætte i aktiviteten efter endt Fritidspas. Én er allerede i gang og den anden vil starte igen efter endt efterskoleophold.

Generelt tager forældre positivt imod tilbudet om et fritidspas og bidrager gerne med det de har mulighed for. De giver udtryk for, at det har været godt for deres barn at starte i en fritidsaktivitet og synes det er vigtigt, at de har noget sundt at gå til og gå op i. De oplever at barnet/den unge ikke bruger helt så megen tid foran tv og computer og generelt er mere aktive. De fortæller at der har været et godt samarbejde med foreningen, det har været vigtigt, at de ikke har følt sig anderledes behandlet end de andre forældre.

De stærkt udsatte

Familiekonsulent, støttekontaktperson og rådgiver giver udtryk for, at fritidspas har været et meget brugbart redskab i arbejdet med børnene/de unge i målgruppen ”stærkt udsatte”. Det har været et lettilgængeligt og hurtigt redskab, som de kunne bruge uden at støde ind i ”bureaukrati i rådgiver-systemet”. Erfaringen er, at det gav et mere ensartet serviceniveau, da tildelingen af kontingentstøtte ikke er afhængigt af den enkelte rådgiver. Ligeledes gør fritidspas det nemt for den enkelte rådgiver at gøre fritidsaktiviteter til en del af handleplanen.

Det er erfaringen hos de professionelle omkring denne målgruppe, at økonomisk støtte ikke nok i sig selv. I høj grad har det været nødvendigt med konkret hjælp og støtte til fremmøde og fastholdelse. Der har for eksempel været flere oplevelser med unge der er stoppet i aktiviteten, når støttepersonen nedtrapper sin deltagelse eller støtte i forbindelse med aktiviteten. Ligeledes er erfaringerne med målgruppen, at der er et stort behov for støtte til forældrene ift. at tydeliggøre deres rolle i, at støtte deres barn i aktiviteten. Det fremhæves at fritidspas har været meget gavnligt for målgruppen, så længe det har været en kombination af økonomisk støtte og konkret guidning og støtte.

Det fremhæves at Fritidspas har været brugt som et væsentlig redskab i det pædagogiske arbejde. Fritidspas har givet mulighed for at arbejde med netværksdannelse til jævnaldrende, oplevelser i fritiden, succesoplevelser der styrker selvværd og selvtillid og ansvarsfølelse ift. at være en del af hold/gruppe.

Det er de professionelles erfaringer, at tilbuddet om Fritidspas modtages positivt af forældrene og at tilbuddet har givet anledning til at snakke om vigtigheden af et aktivt fritidsliv og forældrenes rolle i at støtte deres børn heri.

Det er en erfaring, at kommunikationen/samarbejdet med foreningerne har fungeret bedst, når det er den enkelte støtteperson, der har haft kontakten til foreningen og de enkelte trænere. Dette giver et mere personligt forhold og minimerer risikoen for at oplysninger går tabt.

De adspurgte deltagere i målgruppen ”stærkt udsatte”, giver udtryk for, at det har været meget positivt at komme i gang med en fritidsaktivitet. Én giver udtryk for, at hun følte sig som ”verdens heldigste pige”, da aktiviteten startede op. De fortæller, at det kan være svært at starte op på en aktivitet og at det er godt med en voksen, der hjælper og følger afsted den første tid. Børnene/de unge fortæller at der har været flere positive ting ved at starte – at det er rart at have noget at lave om eftermiddagen og at de har kunnet møde andre børn/unge, der har de samme interesser.

Anbefalinger og muligheder for implementering

Deltagelse i almindelige fritidsaktiviteter sammen med andre børn, kan medvirke til at nedbryde den negative sociale arv for udsatte børn og unge, bidrage til at de får nye sociale relationer, og på længere sigt en øget livskvalitet. Deltagelse i fritidslivet kan således bidrage til at styrke udsatte børn og unges sociale kompetencer og deres netværk.

Evalueringen af Fritidspasprojektet i Varde Kommune viser, at fritidspas har haft en positiv effekt ift. at få børn og unge ud i fritidslivet. Endvidere viser det, at såvel professionelle aktører som brugere giver udtryk for at fritidspas, har haft en positiv effekt på børnenes/de unges deltagelse i det etablerede fritidsliv såvel som deres trivsel i dagligdagen.

Det anbefales fremadrettet, at integrere Fritidspas, som en del af den tidlige indsats med skole- og daginstitutionsrådgiverne som omdrejningspunkt. Dette med udgangspunkt i, at skabe lighed for kommunens børn og unge, i deres mulighed for deltagelse i fritidslivet. Udgangspunktet er at fastholde den lette sagsgang, hvor der er tydelig kommunikation mellem de relevante aktører og hvor barnet/den unge er i centrum.

Det anbefales at der udarbejdes konkrete retningslinier for hvad et fremtidigt fritidspas, skal indeholde, herunder beløb, evt. krav om forældres delbetaling, varighed m.m.

Det anbefales at der udarbejdes informationsmateriale til skoler, der tydeligt beskriver muligheden for Fritidspas, samt indgangen til dette og henvisning til relevante kontaktpersoner.

Det anbefales at foreningerne i Varde Kommune systematisk informeres om, forældrenes mulighed for at henvende sig til skole/dagtilbudsrådgiver hvis de har behov for et fritidspas. Foreningerne kan på den måde være med til at henvise relevante forældre til den rette kontaktperson.

Bilag:

Puljeansøgning dok nr. 826438-12

Projektplan dok nr. 826440-12

Evaluering efter 2. projektår dok. nr.14635-13

Samlet opgørelse over projektet økonomi dok nr....

Spørgeguides evaluering dok nr. 30715-14